

PROF. DR.
ABUZER KENDİGELEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ÜYESİ

HUKUKÎ MÜTALÂALAR
(MAHKEME KARARLARI İLE BİRLİKTE)

CİLT VIII : 2006

İSTANBUL 2011

İÇİNDEKİLER

➤	Önsöz	VII
➤	İçindekiler	IX
➤	Kısaltmalar	XIX
[1]	TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ	1
	Ticarî işletmenin devrinde pasiflerin devrin kapsamı dışında tutulması – Bu yöndeki bir hükmün devir işlemine etkisi – Devralanın devir öncesi işletme borçlarından dolayı sorumluluğu	
[1.1]	Bilirkişi Ayrık Raporu	1
[1.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	4
[2]	TİCARİ İŞLETME / ŞUBE	6
	Şubenin tanımı – Bir yerin şube olarak nitelendirilebilmesi için bulunması gerekli unsurlar – “Dış ilişkilerde bağımsızlık” unsurunun anlamı – Aslî nitelikte kabul edilecek faaliyetin şube tarafından da yapılması zorunluluğu	
[2.1]	Bilirkişi Raporu	6
[2.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	13
[3]	HAKSIZ REKABET	15
	Bir ticarî işletme hakkında yanıltıcı ve/veya lüzumsuz yere incitici nitelik taşıyan beyanların haksız rekabet oluşturacağı – Haksız rekabete dayalı manevî tazminat talebinin koşulları – Kusurun varlığının mahkemece takdiri gerektiği	
[3.1]	Bilirkişi Raporu	15
[3.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	24

[4]	HAKSIZ REKABET	29
	Bir kişinin tek yetkili satıcısı olduğu ürünün bir başka kişi tarafından ithalinin (paralel ithalatın) tek başına haksız rekabet oluşturmayacağı – Bununla birlikte ithalat aşamasında gümrük mevzuatı hükümlerine uyulmamasının haksız rekabete yol açabileceği – Zarar miktarının tespit edilememesi hâlinde hâkim tarafından takdir edileceği	
[4.1]	Bilirkişi Raporu	29
[4.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	38
[5]	REKABETİ SINIRLAYICI ANLAŞMA / MUAFİYET	42
	Bir anlaşmanın rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıdığı iddiasının yerel mahkemece dikkate alınabilmesi için muafiyetten yararlanıp yararlanamayacağının belli olması gerektiği – Muafiyet konusunda Rekabet Kurulunun münhasır yetkili bulunduğu	
[5.1]	Bilirkişi Ayrık Raporu	42
[5.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	45
[6]	ANONİM ORTAKLIĞIN TEMSİLİ / HUKUKİ GÖRÜNÜŞE GÜVEN	47
	Anonim ortaklığın iradî temsili – Garanti sözleşmesi – Şirket adına hareket eden kişinin temsil yetkisi bulunmamasına rağmen şirketi temsil yetkisine sahip olduğu yönünde iyiniyetli üçüncü kişiler nezdinde yaratılan hukukî görünüşe sonuç bağlanabileceği – Bu nedenle şirketin yapılan işlemle bağlı tutulabileceği – Acentelik sözleşmesi	
[6.1]	Hukukî Mütalâa	47
[6.2]	Ek Hukukî Mütalâa	58
[6.3]	Hukukî Mütalâalara İlişkin Tespit	66
[6.4]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	68
[7]	ANONİM ORTAKLIĞIN KENDİ PAYLARINI İKTİSABI	69
	Bir ana ortaklığın yavru ortaklık aracılığıyla kendi paylarını	

(dolaylı olarak) iktisap etmesi- Bu iktisabın TK 329 hükmüne aykırılık nedeniyle batıl olduğu – SPK'nın mülga Seri IV-No. 13 sayılı Tebliğinin dahi bir holdingin yavru şirketleri aracılığıyla kendi paylarını iktisabına olanak tanımadığı – Kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil eden bir SPK tebliğinin ona dayanılarak yapılan işlemi hukuka uygun kılmayacağı – Kanunda açıkça öngörölmüş olmadıkça ticaret siciline tescilin hukukî işlemdeki sakatlığı giderici bir etkisinin bulunmadığı – Sermaye artırımındaki bir kısım taahhütlerin geçersiz olmasının tüm sermaye artırım işlemi geçersiz hâle getirmeyeceği – Bununla birlikte hükümsüz kalan taahhütler kadar sermaye azaltımına gidilmesinin zorunlu olduğu – TK 329/son hükmündeki genel kurulda temsil yasağının TK 329 hükmüne uygun iktisaplar bakımından da geçerli olduğu

- [7.1] Hukukî Mütalâa 69
 [7.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı 90

[8] ANONİM ORTAKLIK GENEL KURUL KARARININ İPTALİ 91

Genel kurul kararına karşı iptal davasının şirket ortaklarına değil ancak şirkete karşı yöneltilebileceği – Pay sahipleri arasındaki bir sözleşmeye aykırılık iddiasının genel kurul kararının iptali davasında dinlenemeyeceği – Pay sahibinin kendisini genel kurulda temsil ettirmek üzere verdiği vekâletin bir sınırlama içermemesi hâlinde vekilin kullandığı oyun geçerli olduğu – Bu durumun temsil yetkisini kötüye kullanması olarak da sayılamayacağı – Rüçhan hakkının genel kurul kararı ile kısıtlanmasının mümkün olduğu – Noterlikçe düzenlenen bir vekâletnamenin geçerliliği yönünde anonim şirkette oluşan güvenin korunması gerektiği

- [8.1] Hukukî Mütalâa 91
 [8.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı 108

[9] ANONİM ORTAKLIKTA SERMAYE BORCU / BORÇTAN KURTARMA TAAHHÜDÜ 109

Anonim ortaklık pay sahibinin şirkete ödeyeceği sermayenin

	bir başka pay sahibi tarafından üstlenilmesinin borçtan kurtarma taahhüdü (sözleşmesi) olarak nitelendirileceği – Bu taahhüt kapsamında şirket sermaye borcunu ödeyen pay sahibinin, esasen iç ilişkide kendi borcunu ifa ettiği ve bu nedenle ödenen bu sermayenin ortaktan talep edilemeyeceği	
[9.1]	Bilirkişi Raporu	109
[9.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	114
[10]	BANKA PAYLARININ DEVRİNDE İZİN	119
	Hukumumuzda anonim ortaklık payının serbestçe devredilebilmesi ilkesinin geçerli olduğu – Bu nedenle Anayasa ile güvence altına alınmış mülkiyet hakkının kısıtlanması niteliği taşıyan pay devrine yönelik kanunî sınırlamalarının dar yorumlanması gerektiği – Bankanın nitelikli paylarının devrinde BDDK'dan izin alınmasını öngören BankK 18'in uygulanma şartları	
➤	Hukukî Mütalâa	119
[11]	BANKA ANONİM ORTAKLIĞI / İDARÎ İŞLEMİN İPTALİNİN SONUÇLARI / AKTİF TARAF (HUSUMET) EHLİYETİ	128
	İptal kararının kesinleşmesiyle birlikte bankanın Fon'a devrine ilişkin iptal edilen idarî işleme dayanarak yapılan tüm hukukî ve idarî işlemlerin de dayanaksız kalacağı – İptal kararından önceki durumun tesis edilmesinde hukukî ve/veya fiilî imkânsızlık olması – Bu durumun yargı kararının uygulanmamasına engel oluşturmayacağı – İmkânsızlık hâlinde kararın uygulanma biçiminin değişeceği – İptal edilen idarî işleme dayalı olarak yapılan tüm işlem ve tasarrufların da (iyiniyetle iktisabın korunduğu hâller saklı kalmak üzere) geçersiz olacağı – İptal edilen bir idarî işleme dayalı olarak başlatılan takip ve açılan davalardaki taraf sıfatının iptal kararı ile birlikte sona ereceği	
➤	Hukukî Mütalâa	128
[12]	LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN SORUMLULUĞU	162
	Doğrudan zarar-dolaylı zarar ayrımı – Limited şirket ortaklarının dolaylı zararlara dayalı dava hakkı – Dolaylı zarar olası-	

	lığında hükmolunacak tazminatın şirkete ödenmesi – Ortağın şirketin yaptığı sözleşmelerin iptalini talep edememesi	
[12.1]	Bilirkişi Raporu	162
[12.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	167
[13]	TAŞIMA / ACENTELİK / VEKÂLET SÖZLEŞMESİ	169
	Sözleşmenin nispileği ilkesi – Sözleşmenin niteliğinin tespitiinde sözleşmede kullanılan ifadelerin değil, tarafların ortak ve gerçek amaçlarının esas alınması gerektiği – Alt taşıma ve müteakip taşıma – Taşıma işinin icrası için başkaca sözleşmelerin de yapılabilmesi – Acentelik sözleşmesinin unsurları – Üstlenilen edimlerin içeriği gereği somut uyuşmazlıkta bir taşıma değil, olsa olsa bir vekâlet sözleşmesinden söz edilebileceği	
[13.1]	Hukukî Mütalâa	169
[13.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	184
[14]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / CMR SİGORTASI	186
	İsteğe bağlı malî sorumluluk sigortasında rizikonun meydana gelme ve sigortacının tazminat ödeme borcunun muacceliyet anı – Belirli rizikoları sigorta kuvertürü dışında bırakan istisnaî hükümlerin dar yorumlanması gerektiği – CMR kapsamında taşıyıcının sorumluluğunun hukukî niteliği – CMR 17/III’te yer alan araç ifadesinin yükün güvenliğini hedef tutan araçları da kapsayacak şekilde geniş yorumlanacağı – Bu araçlardaki arıza dolayısıyla oluşan zarardan da taşıyıcının kusursuz sorumlu bulunduğu – Sigortacının tazminat borcunun kapsamı	
[14.1]	Hukukî Mütalâa	186
[14.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	205
[15]	TAŞIYICININ SINIRSIZ SORUMLULUĞU	207
	Bir taşımanın CMR kapsamında değerlendirilmesinin şartları – Bu açıdan taşınan eşyanın henüz ülke sınırlarını aşmadan zıyaa uğramasının herhangi bir öneminin bulunmadığı – Taşıma konusu yükün akıbeti hususunda makul bir açıklama	

	getiremeyen taşıyıcının kasda eşdeğer kusurlu kabul edilmesi gerektiği – Taşıyıcının kasdının veya kasda eşdeğer kusurunun bulunması hâlinde sınırlı sorumluluğa ilişkin hükümlerden yararlanamaması – Bu olasılıkta zamanaşımı süresinin de bir değil, üç yıl olarak kabul edilmesi gerektiği – Taşıyıcı sıfatının ispatlanması zorunluluğu	
[15.1]	Bilirkişi Raporu	207
[15.2]	Bilirkişi Ek Raporu	214
[15.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	217
[16]	TAŞIYICININ ZİYADAN DOĞAN SORUMLULUĞU	220
	Bir taşımanın CMR kapsamında değerlendirilmesinin şartları – Taşıma konusu yükün akıbeti hususunda makul bir açıklama getiremeyen taşıyıcının kasda eşdeğer kusurlu kabul edilmesi gerektiği – Taşıyıcının kasdının veya kasda eşdeğer kusurunun bulunması hâlinde sınırlı sorumluluğa ilişkin hükümlerden yararlanamaması – Bu olasılıkta zamanaşımı süresinin de bir değil, üç yıl olarak kabul edilmesi gerektiği – Taşıyıcı sıfatının belirlenmesi – Asıl/Alt taşıyıcı – Taşıyıcının ifa yardımcılarının fiillerinden de sorumlu olması	
[16.1]	Bilirkişi Raporu	220
[16.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	226
[17]	TAŞIYICININ GECİKMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞU	227
	Bir taşımanın CMR kapsamında değerlendirilmesinin şartları – Taşıyıcının gecikmeden doğan sorumluluğu – Bu gerekçeyle taşıyıcıdan tazminat talep edilebilmesinin şartları – Taşıyıcının sınırlı sorumluluğunu genişleten sözleşme hükümlerinin geçersizliği – Taşıma ücreti	
[17.1]	Bilirkişi Raporu	227
[17.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	233
[18]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / ZAMANAŞIMI	237
	Taşıyıcının sorumluluğunda zamanaşımı süresi – Bir yıllık zamanaşımı süresinin durması ve hesaplanması – Gönderenin	

	talimatına uygun hareket eden taşıyıcının sorumlu tutulmasının mümkün olmadığı	
[18.1]	Bilirkişi Ek Raporu	237
[18.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	242
[19]	MÜTEAKİP TAŞIMA	246
	CMR'nin uygulanma şartları ve genel anlamda taşıyıcının sorumluluğu – CMR kapsamında bir taşımanın müteakip taşıma olarak nitelendirilebilmesinin şartları – Müteakip taşıyıcı sıfatını kazanmayan bir taşıyıcının alt taşıyıcı sayılacağı – Asıl taşıyıcının alt ve sonraki taşıyıcıların fiillerinden sorumluluğu	
[19.1]	Bilirkişi Raporu	246
[19.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	254
[20]	KARMA TAŞIMA	257
	Farklı güzergahlarda yapılacak taşımanın tamamının bir taşıyıcı tarafından üstlenilmesi – Taşıma işinin ifasının kısmen veya tamamen üçüncü kişilere bırakılabilmesi – Karma taşımada ziya veya hasarın meydana geldiği güzergaha ilişkin hükümlerin uygulanması – Taşıyıcının kastının veya kasda eşdeğer kusurunun bulunması hâlinde sorumluluğun sınırlandırılmasına ilişkin hükümlere dayanılamaması – Tacirler arasındaki temerrüt ihtarında şekil	
[20.1]	Bilirkişi Raporu	257
[20.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	264
[20.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	267
[21]	HAVAYOLU İLE TAŞIMA / SINIRLI SORUMLULUK	269
	Havayolu taşıyıcısının sınırlı sorumluluğu – Bu sorumluluğun hesaplanmasında uygulanacak para birimi – Hesaplama da dikkate alınacak zaman dilimi	
[21.1]	Bilirkişi Ayrık Raporu	269
[21.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	271

[22]	HAVAYOLU İLE TAŞIMA / AKTİF HUSUMET EHLİYETİ / HUKUKÎ YARAR	274
	Taşıma sözleşmesinin tarafı olan kişinin, sözleşmeye aykırılık gerekçesine dayalı davada aktif husumet ehliyetine sahip olduğu – Bununla birlikte davanın dinlenebilmesi için, açıldığı tarih itibariyle bir hukukî yararın da bulunması gerektiği – Havayolu taşıyıcısının sorumluluğunun belirli bir üst limit ile sınırlandırıldığı	
[22.1]	Bilirkişi Raporu	274
[22.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	280
[23]	TAŞIMA İŞLERİ KOMİSYONCUSU / TAŞIYICI SIFATINI KAZANMASI	284
	Bir taşımanın CMR kapsamında değerlendirilmesinin şartları – Bu açıdan taşınan eşyanın henüz ülke sınırlarını aşmadan ziyaa uğramasının herhangi bir öneminin bulunmadığı – CMR hükümlerinin emredici niteliği – Taşıyıcı sıfatı – Taşıma işleri komisyoncusunun taşıyıcı sıfatını kazanması – Taşıma konusu yükün akıbeti hususunda makul bir açıklama getiremeyen taşıyıcının kasden veya kasda eşdeğer bir kusurla hareket ettiğinin kabul edilmesi gerektiği – Taşıyıcının kasdının veya kasda eşdeğer kusurunun bulunması hâlinde sorumluluğunun sınırsız olacağı – CMR kapsamında alt taşıyıcıya karşı dava açılabilmesinin şartları – Taşıma senedi düzenlenmemesi olasılığında sözleşmelerin nispileği ilkesi uyarınca alt taşıyıcıya karşı dava açılmasının mümkün olmaması	
[23.1]	Bilirkişi Raporu	284
[23.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	293
[24]	TAŞIMA İŞLERİ KOMİSYONCUSUNUN SORUMLULUĞU	296
	Bir yükü taşıtmayı taahhüt eden kişinin acente değil taşıma işleri komisyoncusu sıfatını kazandığı – Komisyoncunun aynı zamanda taşıyıcı sıfatını da kazanabilmesi – Bu durumda eşyanın zıyaından dolayı sorumlu tutulabileceği – Varşova Sözleşmesinde eşyanın zıyaı bakımından kusursuz sorumlu-	

	luk esasının benimsendiği – Taşıma işleri komisyoncusunun sorumluluğu	
[24.1]	Bilirkişi Raporu	296
[24.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	304
[25]	SÖZLEŞMENİN YORUMU	307
	Sözleşme hükümlerinin kaynağını MK 2’de bulan güven teorisi çerçevesinde ifadeye yüklenen anlama göre yorumlanması – Böylece tarafların gerçek ve ortak amaçlarının belirlenmeye çalışılması – Sözleşmenin yorumu için tarafların sözleşmede kararlaştırdıkları yöntemin yeterli olmaması durumunda MK ve BK’daki genel hükümlerin uygulama alanı bulacağı – Karma nitelikteki bir sözleşmeye tip sözleşmelere ilişkin kanunda yer alan ilgili hükümlerin niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanabileceği	
➤	Hukukî Mütalâa	307
[26]	SÖZLEŞMENİN YORUMU	318
	Sözleşmede yazı ve rakamla gösterilen bedelin farklı olması – Yazı ile gösterilen bedele itibar edilmesi yönündeki TK 558/I hükmünün diğer hukukî ilişkilere de uygulanabileceği	
➤	Hukukî Mütalâa	318
[27]	SÖZLEŞMENİN YORUMU VE HAKSIZ FESİH	321
	Tarafların karşılıklı irade beyanlarının ortak anlamının tespitiinde uyulacak ilkeler – Sözleşme hükümlerinin münferiden değil, sözleşmenin bütünü ile olan ilişkisi göz önünde tutularak yorumlanması gerektiği – Sözleşmeden doğan borcun ifası bakımından geçici bir fiilî imkânsızlık hâli yaratan test süresi boyunca sözleşmenin askıya alındığının kabul edileceği – Zaman itibariyle henüz doğmamış fesih hakkının kullanılamayacağı – Sözleşmenin bir tarafına seçimlik bir hak şeklinde tanınmış fesih hakkının dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanılması gerektiği – Aksi hâlde feshin haksız olacağı	
➤	Hukukî Mütalâa	321

[28]	CEZAI ŞART / FAİZ	344
	Cezai şart – Faiz – Saklı tutulmayan cezai şart veya faiz alacağına asıl alacağın sona ermesiyle birlikte kendiliğinden ortadan kalkacağı	
[28.1]	Hukukî Mütalâa	344
[28.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	357
[29]	AKREDİTİF / SÖZLEŞMENİN FESHİ	358
	İki tarafa borç yükleyen akitlerde edimlerin ifa sırası – Ödemezlik defî – Ödemenin akreditif ile yapılacağına kararlandırılması – Cayılamaz Akreditif – Devredilebilir akreditif – Akreditifin şarta bağlanması – Alacaklı ve borçlu temerrüdü – Temerrüdün sonuçları – Sözleşmenin feshi	
[29.1]	Ek Bilirkişi Raporu	358
[29.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	385
➤	Prof. Dr. Abuzer Kendigelen'in Bilimsel Yayınlarının Listesi	386